

**SAĞLIK PERSONELİ ATAMALARINDA ALAN SINAVI UYGULAMASINA YÖNELİK ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**
**INVESTIGATION OF STUDENTS' VIEWS ON HEALTH FIELD EXAMINATION IN HEALTH
PERSONNEL ASSIGNMENTS**

Galip USTA*
Uçar KÜÇÜK*
Kemal TORPUŞ**
Enver CANER***
Muhammed YILDIZ***

Öz

Sağlık personeli atamalarında alan sınav uygulaması yapılmasına yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi amaçlandı. Çalışmamız 2017-2018 eğitim-öğretim yılında bir üniversitenin İlk ve Acil Yardım Programında öğrenim gören 191 öğrenci üzerinde yapıldı. Öğrenci görüşlerini tespit etmek amacıyla 10 sorudan oluşan anket formu uygulandı. Sorulara verilen yanıtlara içerik ve istatistiksel analiz yapıldı. Çalışmamız 191 öğrenci üzerinde gerçekleştirildi. Katılımcıların %42,4'ünü (n=81) erkeklerin, %57,6'sını (n=110) kadınların oluşturduğu tespit edildi. "Sağlık Personeli atamalarında Genel Yetenek ve Genel Kültür sorularından oluşan mevcut sınav sistemi aynen devam etmeli midir?" sorusuna katılımcıların %29,8'si (n=57) "Kesinlikle Katılmıyorum" ve %22,5'i (n=43) "Katılmıyorum" cevabını verdi. "Sağlık Personeli atamalarında Genel Yetenek, Genel Kültür ve Alan sorularından oluşabilecek bir sınav sistemi uygulanmalı mıdır?" sorusuna katılımcıların %35,6'sı (n=68) "Kesinlikle Katılıyorum" ve %28,3'ü (n=54) "Katılıyorum" cevabını verdi. Açık uçlu sorulara verilen yanıtlar ise olumlu-olumsuz görüşler şeklinde iki kategoride incelendi. Katılımcıların büyük çoğunluğu sağlık personeli atamalarında alan sınavı uygulanması yönünde görüş bildirdi. Sağlık personeli atamalarında sıralamaya dayalı sınav uygulamasının alan sınavı olarak yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Personeli Atamalarında Alan Sınavı, KPSS, Sağlık Personeli Ataması.

Abstract

The aim of this study was to examine the opinions of the students about the application of the field examination in health personnel assignments. This study was conducted on 191 students who were enrolled in the First and Emergency Aid Program of a university in the academic year of 2017-2018. In order to determine student opinions, a questionnaire, that is consisting of 10 questions, was applied. Content and statistical analysis were performed on the responses to the questions. This study was conducted on 191 students. It was found that 42.4% (n = 81) of the participants were males and 57.6% (n = 110) were females. 29.8% (n = 57) of the participants were answered "Absolutely Not Participating" and 22.5% (n = 43) of the participants were answered "I do not agree" to the question of "Should the current examination system consist of General Ability and General Culture questions in Health Personnel Assignments?". 35.6% (n=68) of the participants were answered "Absolutely Participate" and 28.3% (n = 54) of the participants were answered "I agree" to the question of "Should an examination system consisting of General Ability, General Culture and Health field questions?" The answers to open-ended questions were examined in two categories as positive-negative opinions. The most of the participants were agreed that health examinations should be administered at health personnel assignments. According to this study, the examination of health field is more important than the examination of general ability and general culture in health personnel assignments.

Keywords: Health Field Examination in Personnel Assignments, KPSS, Health Personnel Assignment.

1. GİRİŞ

Mezun olan sağlık personeli ile Sağlık Bakanlığı tarafından istihdam edilen personel sayısı arasındaki arz talep dengesizliği sebebiyle Sağlık Bakanlığı, ekonomik şartlar ve ihtiyaç analizi doğrultusunda sıralama esasına dayalı sınav yöntemiyle sağlık personeli istihdam etmeye çalışmaktadır. Günümüzde uygulanan sıralamaya dayalı sınavın Genel Yetenek ve Genel Kültür sorularından oluştuğu görülmektedir (ÖSYM, 2018). Fakat 2002 yılında yapılan ve geçerlilik süresi 2 yıl (geçerlilik süresi bitiş tarihi: 22.11.2004) olan Kamu Personel Seçme Sınavı-Sağlık Bakanlığı (2002-KPSS-SB) sınavının Genel Yetenek, Genel Kültür ve Sağlık Bilimleri sorularından (alan sınavı) oluşturulduğu, sonraki yıllarda ise bu uygulamadan vazgeçildiği görülmüştür (ÖSYM, 2004; Memurlar.net, 2003). Literatür kayıtlarına göre sağlık personeli atamalarına yönelik yapılan sınavlar ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı belirlenmiş olup çalışmaların genellikle öğretmen atamalarında kullanılan sınav sistemine yönelik yapıldığı görülmektedir. Öğretmen atamalarında kullanılan Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) ilişkin bazı görüşler şunlardır: Öğretmen adaylarının KPSS'ye ilişkin görüşlerinin incelendiği bir çalışmada adayların KPSS'nin en iyi bir

* Öğr. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, İlk ve Acil Yardım Programı, Merkez/ARTVİN, galipusta@artvin.edu.tr

** Öğr. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin MYO, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı, Merkez/ARTVİN.

*** Öğr. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Yaşlı Bakımı Programı, Merkez/ARTVİN.

yöntem olduğu fakat soruların alanla ilgili sorulması gerektiği, fakülteadaki akademik başarının da atama için yapılan sınava belli oranda etki etmesi gerekliliği görüşü ortaya çıkmıştır (Kuran, 2012). Biyoloji öğretmen adayları üzerinde yapılan başka bir çalışmada adayların KPSS’de alan bilgisini içeren soruların yer alıp almamasıyla ilgili soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; adayların %70’inin KPSS’de alan bilgisini içeren sorulara yer verilmesi gerektiği, %24’ünün alan bilgisi sorularının yer almaması gerektiği ve %6’sının ise kararsız kaldığı görülmüştür (Çimen ve Yılmaz, 2011). Sosyal Bilgiler öğretmen adayları üzerinde yapılan bir başka çalışmada katılımcılara “alan sınavını niçin destekliyorsunuz?” diye sorulmuştur. Katılımcılar alan sınavının nitelikli öğretmen seçiminde önemli olduğunu, diğer bir deyişle alanına hakim öğretmenleri seçeceğini, bu durumun da doğrudan doğruya eğitim üzerindeki kaliteyi artıracaklarını belirtmişlerdir (Demir ve Bütüner, 2014). Katılımcıların alan sınavını desteklemesinin diğer bir nedeni olarak bu sınavın alanına hakim öğretmenlerin, sınavı kazanacağından dolayı adaletli olacağı kanısından yola çıkılarak; “olumlu, geç kalmış, destekliyorum, mutlaka yapılmalı, çok isabetli” gibi kelimelerle açıklayarak, sınava olan desteklerini ifade etmişlerdir (Çelik ve Kavak 2009; Demir ve Bütüner, 2014).

Özel bilgi ve beceri ışığında meslek çalışmaları yürüten sağlık personeli atamalarına yönelik alan sınav uygulamalarının sınırlı kalmış olması ve bu konuda herhangi bir çalışma yapılmamış olması bizi bu çalışmaya sürükleyen etkidir. Bu noktadan hareketle çalışmamızın amacı sağlık personeli adaylarının (sağlık bilimleri öğrencileri) alan sınavı ve mevcut sınav sistemine yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Çalışmamızda ortaya çıkan bulguların gelecek süreçte sağlık personeli atamalarında değerlendirilebilecek alan sınavı uygulanmasına ışık tutacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Çalışmamız betimsel bir alan çalışması olup, tarama modeli olarak belirlenmiştir. Tarama modellerinde var olan durum olduğu şekliyle betimlenmektedir (Karasar, 1999; Çınkır ve Demirkasimoğlu, 2015).

2.1. Çalışmanın Evreni

Çalışmamız bir üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım programında öğrenim gören 191 öğrenci üzerinde gerçekleştirildi.

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmamızda veri toplama aracı olarak, katılımcılara KPSS ile ilgili görüşlerin tespit edilebilmesi amacıyla 10 sorudan oluşan anket formu uygulandı. Anket soruları literatüre dayandırılmış ve alan uzmanlarının görüşleri alınarak güvenilirliği artırılmıştır. Geliştirilen anket 2017-2018 eğitim-öğretim döneminde bir üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım programında öğrenim gören 191 öğrenciye uygulandı. Demografik ve likert bazlı sorulara istatistiksel, açık uçlu sorulara ise içerik analizi yapıldı.

3. BULGULAR

Bu kısımda katılımcıların KPSS ile ilgili vermiş oldukları yanıtlara ait bulgulara ve yorumlara yer verildi.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Sınıf Düzeyi	N	%
Kadın	110	57,6
Erkek	81	42,4
TOPLAM	191	100,0

Tablo 1’e göre katılımcıların %57,6’sını (n=110) kadınların, %42,4’ünü (n=81) erkeklerin oluşturduğu tespit edildi.

Tablo 2. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	N	%
15-20	103	53,9
21-25	88	46,1
TOPLAM	191	100,0

Tablo 2’ye göre katılımcıların %53,9’unu (n=103) 15-20 yaş arası, %46,1’ini (n=81) 21-25 yaş arası bireylerin oluşturduğu tespit edildi.

Tablo 3. Katılımcıların Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Sınıf Düzeyi	N	%
1. Sınıf	110	57,6
2. Sınıf	81	42,4

TOPLAM 191 100,0

Tablo 3'e göre katılımcıların %57,6'sının (n=110) 1. sınıfta, %42,4'ünün (n=81) 2. Sınıfta okuduğu tespit edildi.

Tablo 4. Katılımcıların Ortaöğretimden Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımları

Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumu	N	%
Sağlık Meslek Lisesi	103	53,9
Anadolu Lisesi	48	25,1
Kız Meslek Lisesi	12	6,3
Endüstri Meslek Lisesi	6	3,1
İmam Hatip Lisesi	3	1,6
Diğer Liseler	19	9,9
TOPLAM	191	100,0

Tablo 4'e göre katılımcıların mezun oldukları ortaöğretim kurumu incelendiğinde; katılımcıların %53,9'unu (n=103) Sağlık Meslek, %25,1'ini (n=48) Anadolu Lisesi ve %9,9'unu (n=19) Diğer lise grubuna girenlerin oluşturduğu tespit edildi.

3.1. Mevcut Kamu Personeli Seçme Sınavına İlişkin Bulgular

Katılımcılara bu bölümde iki adet soru yöneltilmiş olup sorulardan biri 5'li likert diğeri ise açık uçludur. "Sağlık Personeli atamalarında Genel Yetenek ve Genel Kültür sorularından oluşan mevcut sınav sistemi aynen devam etmeli midir?" sorusuna katılımcıların %29,8'si (n=57) "Kesinlikle Katılmıyorum" ve %22,5'i (n=43) "Katılmıyorum" cevabını verdi. Diğer bilgiler Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Mevcut Sınav Sistemine İlişkin Katılımcıların Vermiş Olduğu Cevaplar

	N	%
Kesinlikle Katılıyorum	28	14,7
Katılıyorum	21	11,0
Kararsızım	42	22,0
Katılmıyorum	43	22,5
Kesinlikle Katılmıyorum	57	29,8
TOPLAM	191	100,0

Sağlık personeli atamalarında uygulanan mevcut KPSS'ye ilişkin açık uçlu soruya katılımcıların verdikleri cevaplar detaylı şekilde incelenmiş olup sonuçlar olumlu ve olumsuz görüşler olmak üzere iki kategoride toplanmıştır. Mevcut Kamu Personeli Seçme Sınavına İlişkin olumlu görüşler "alan sınavından daha iyidir, bilenle bilmeyeni yeterli düzeyde seçebilen bir sınav değildir, alan soruları eklenirse daha iyi olur ve sınav formatı aynı olmalı fakat iki yılda bir değil her yıl yapılmalıdır" şeklinde belirtilmiştir. Mevcut Kamu Personeli Seçme Sınavına ilişkin olumsuz görüşler genel olarak "sağlık personeli atamalarında yeteri kadar adaletli değil, sağlık bilimleri sorularının olması yerinde olacaktır, tamamen kaldırılarak alan sınavı uygulaması getirilmelidir ve meslek hayatımda kullanabileceğim sorulardan sınava tabi tutulmam daha faydalı olacaktır" şeklinde belirtilmiştir. Detaylı bilgi Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Mevcut Kamu Personeli Seçme Sınavına İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi

Olumlu Görüşler	Olumsuz Görüşler
✓ Alan sınavından daha iyidir.	✓ Sağlık personeli atamalarında yeteri kadar adaletli değildir.
✓ Bilenle bilmeyeni yeterli düzeyde seçebilen bir sınavdır.	✓ Sağlık bilimleri sorularının sorulması yerinde olacaktır.
✓ Devam etmeli fakat alan soruları da eklenmelidir.	✓ Mezun olunan alana ilişkin bilgi ve beceriyi ölçmemektedir.
✓ Aynen devam etmeli fakat iki yılda bir değil her yıl yapılmalıdır.	✓ Tamamen kaldırılarak alan sınavı uygulaması getirilmelidir.
	✓ İnsan hayatına müdahale edecek meslek gruplarına genel yetenek, genel kültür sorularından ziyade eğitim aldıkları alanla ilgili sorular yöneltilmelidir.
	✓ Sağlık personeli alımlarında kullanılan sıralamaya dayalı sınavların sadece sözel ve sayısal soru gruplarından oluşması doğru bir yöntem değildir.
	✓ Yeterince ölçtüğünü düşünmüyorum çünkü sağlık mesleği özel bilgi, beceri ve uygulama gerektirir.
	✓ Meslek hayatımda kullanmayacağım bilgilerden

sınava tabi tutulmaktayım.

3.2. Sağlık Bilimleri Alan Sınavı Uygulanmasına Yönelik Bulgular

Katılımcılara bu bölümde iki adet soru yöneltilmiş olup sorulardan biri 5'li likert diğeri ise açık uçludur. "Sağlık Personeli atamalarında Genel Yetenek, Genel Kültür ve Alan sorularından oluşabilecek bir sınav sistemi uygulanmalı mıdır?" sorusuna katılımcıların %35,6'sı (n=68) "Kesinlikle Katılıyorum" ve %28,3'ü (n=54) "Katılıyorum" cevabını verdi. Diğer bilgiler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Alan Sınavına İlişkin Katılımcıların Vermiş Olduğu Cevaplar

	N	%
Kesinlikle Katılıyorum	68	35,6
Katılıyorum	54	28,3
Kararsızım	26	13,6
Katılmıyorum	15	7,9
Kesinlikle Katılmıyorum	28	14,7
TOPLAM	191	100,0

Sağlık personeli atamalarında alan sınavı uygulamasına ilişkin açık uçlu soruya katılımcıların verdikleri cevaplar detaylı şekilde incelenmiş olup sonuçlar olumlu ve olumsuz görüşler olmak üzere iki kategoride toplanmıştır. Alan sınavı uygulamasına ilişkin olumsuz görüşler "Sınavın tamamı alan sorularından oluşmamalı, genel yetenek ve genel kültür soruları belli oranlarda eklenmelidir ve Alan sınavı uygulamasına gerek yoktur" şeklinde belirtilmiştir. Alan sınavı uygulamasına ilişkin olumlu görüşler genel olarak "Sağlık personeli atamalarında adaletsizliği kaldırmanın tek yoludur, alan sınavı getirilmelidir çünkü mesleğimiz özel bilgi, beceri ve uygulama gerektirmektedir, alan sınavı uygulaması mesleki bilgisi iyi olanların seçimine fırsat sunacaktır, kendimizi daha fazla geliştirmemiz açısından önemlidir, alınan eğitime yönelik sorulardan sıralama yapılması performansı artıracaktır, alan sınavı uygulaması kesinlikle çok doğru bir sistem olacaktır ve Genel Yetenek-Genel Kültür sorularından gelen puanın %40 ile alan sorularından gelen puanın %60 alınarak tek bir puan tipi oluşturulmalı ve sıralama bu puana göre yapılmalıdır" şeklinde belirtilmiştir. Detaylı bilgi Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Alan Sınavı Uygulamasına İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi

Olumlu Görüşler	Olumsuz Görüşler
<ul style="list-style-type: none">✓ Sağlık personeli atamalarında adaletsizliği kaldırmanın tek yoludur.✓ Alan sınavı getirilmelidir çünkü mesleğimiz özel bilgi, beceri ve uygulama gerektirmektedir.✓ Çok geç kalınmadan alan sınavı uygulamasına geçilmelidir.✓ Alan sınavı uygulaması mesleki bilgisi iyi olanların seçimine fırsat sunacaktır.✓ Kendimizi daha fazla geliştirmemiz açısından önemlidir.✓ Alanında bilgili kişilerin atanmasında önemli bir yöntem olacaktır.✓ Alınan eğitime yönelik sorulardan sıralama yapılması performansı artıracaktır.✓ Alan sınavı uygulaması kesinlikle çok doğru bir sistem olacaktır.✓ Genel Yetenek-Genel Kültür sorularından gelen puanın %40 ile alan sorularından gelen puanın %60 alınarak tek bir puan tipi oluşturulmalı ve sıralama bu puana göre yapılmalıdır.	<ul style="list-style-type: none">✓ Sınavın tamamı alan sorularından oluşmamalı, genel yetenek ve genel kültür soruları belli oranlarda eklenmelidir.✓ Alan sınavı uygulamasına gerek yoktur.

3. TARTIŞMA VE SONUÇ

Sağlık bilimleri alanı hassas, hata kabul etmeyen, özel alan bilgisi ve becerisi gerektiren bir meslektir. Sağlık mesleğini icra edecek kişilerin belli niteliklere sahip olması gerekmektedir. Sağlık personeli atamalarında adayların tespit edilmiş niteliklere hangi ölçüde sahip oldukları oldukça önem arz etmektedir. Bu kriterlerden esas olan temel nitelikleri ölçmek amacıyla uygulanan sınavların geçerlilik ve güvenilirlik gibi ana kriterleri sağlamış olmasıyla birlikte uygulanan sınavların içerik açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Çalışmamızda sağlık personeli atamalarında uygulanan mevcut sınav ile bizi bu araştırmaya

iten alan sınavı uygulamasına yönelik öğrenci görüşleri incelendi. Çalışmamızda mevcut sınav sistemine ve alan sınavına yönelik çeşitli görüşler ifade edilmiştir.

Çalışmamızda dikkate değer sonuçlardan bir tanesi katılımcıların %63,9'u (n=122) sağlık personeli atamalarında alan sınavının uygulanmasının daha faydalı olacağı yönünde görüş bildirdi. Sağlık konulu olmamakla birlikte öğretmen adayları üzerinde yapılan bir çalışmada eğitim fakültelerinde fazla yer almayan Genel Yetenek ve Genel Kültür sorularının KPSS sınavında daha fazla yer alması buna karşılık ise alan bilgisini ölçen soruların sınavlarda çıkmamasının önemli bir eksiklik olduğu ifade edilmiştir (Yüksel, 2004). Yine öğretmenler üzerinde yapılan başka bir çalışmada öğretmen atamalarında uygulanan sınavlarda öğretmenlik alanlarına ilişkin soruların sorulmaması üzerine dikkat çekilmiştir (Doğan ve Şahin, 2009). Öğretmenler üzerinde yapılan başka bir çalışmada alan sınavında çıkan soruların az olmasına rağmen puan katsayısının yüksek olmasının kapsam geçerliliğini düşürdüğü ifade edilmiştir (Demir ve Bütüner, 2014; Elmacı, 2015). Çalışmamız öğretmenler üzerinde yapılan çalışmalar ile benzerlik göstermektedir.

Ortaöğretim mezuniyet alanlarına bakıldığında katılımcıların %53,9'unu Sağlık Meslek Lisesi ve %46,1'ini Anadolu, Kız Meslek, Endüstri Meslek, İmam Hatip ve Diğer Lise çıkışlıların oluşturduğu tespit edilmiştir. Ortaöğretim düzeyinde sağlık eğitimi alanlar ile almayanların alan sınavı uygulamasına yönelik %63,9 (n=122) oranında olumlu görüş belirtmeleri alan sınavı uygulamasının yerinde olacağına işaret etmektedir.

Katılımcıların belli bir kısmının Mevcut KPSS'nin alan soruları ile desteklenerek 2 yılda bir değil her yıl yapılması yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir. KPSS'nin yılda bir defa yapılmasının sağlayacağı avantajların ve dezavantajların tespiti için ayrı bir çalışma yapılması önerilmektedir.

Sonuç olarak; katılımcılar mevcut KPSS'nin sağlık bilimleri alanını ölçmediği, üniversitede aldıkları alan derslerinden soru sorulmadığı, sağlık bilimleri alan sorularının sınavlarda yer alması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir.

4. ÖNERİLER

Çalışmamızdan elde edilen veriler doğrultusunda aşağıdaki şekilde önerilerde bulunulabilir;

Genel Yetenek ve Genel Kültür sorularından oluşan mevcut KPSS'nin adayların sıralanması açısından kabul edilebilir düzeyde olduğu fakat alan soruları ile desteklenmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu bulguya dayanarak Genel Yetenek ve Genel Kültür sınav sorularına ilaveten alan sorularının da eklenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Sağlık bilimleri alan sınavının getirilmesi ile birlikte öğrencilerin alan derslerine daha fazla önem göstereceği düşünülmektedir.

Çalışmamız lokal düzeyde olduğu için ülke düzeyindeki görüşleri yansıtmamaktadır. Ülke düzeyindeki görüşlerin tespiti için daha kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Çelik, K. ve Kavak, Y. (2009). Eğitim Fakülteleri ve KPSS-öğretmenlik sınavı sonuçları üzerine bir çalışma. *Türkiye'nin Öğretmen Yetiştirme Çıkmazı Ulusal Sempozyumu*, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Çınkır, Ş. ve Demirkasımoğlu N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Gerçek Dünya Araştırması*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çimen, O. ve Yılmaz, M. (2011). Biyoloji öğretmen adaylarının KPSS ile ilgili görüşleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi* 4, 159- 172.
- Demir, S ve Bütüner, K. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının alan sınavına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 10(2).
- Doğan, N. ve Şahin, A. (2009). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okullarına Atanma Durumunu Yordayan Değişkenler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 10. (3).183-199.
- Elmacı, S. (2015). *Kamu Personeli Seçme Sınavı ve Alan Bilgisi Sınavına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin ve Metaforik Algılarının Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. İstanbul.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi- Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kuran, K. (2012). Öğretmen adaylarının KPSS kursu veren dershanelere ve KPSS'ye ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9(18): 143-157.
- Memurlar.net, (2003). 2002 KPSS- SB Alan Bilgisi ve Genel Kültür soruları.[İnternet]. <https://ilan.memurlar.net/ilan/527/2002-kpss-sb- alan-bilgisi-ve-genel-kultur-sorulari.html>, (Erişim Tarihi:26/05/2018).
- ÖSYM, (2004). *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Genel Bilgiler, Temel İlke ve Kurallar*. [İnternet]. <http://www.osym.gov.tr/Eklenti/2124,kpss-2pdf.pdf?0>. (Erişim Tarihi:24/05/2018).
- ÖSYM, (2018). *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi* [İnternet]. <https://ais.osym.gov.tr/> (Erişim Tarihi:24/05/2018).
- Yüksel, S. (2004). Öğretmen Atamalarında Merkezi Sınav Uygulamasının (Kpss) Değerlendirilmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.